

27 Noiembrie 2012, nr. 572

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului civil nr.1107 din 06.06.2002 (art.212)

(înregistrat în Parlament cu numărul 2373 din 18 Octombrie 2012)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea Codului civil nr.1107 din 06.06.2002 (art.212).

Evaluarea generală

1. Autor al inițiativei legislative este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

3. Scopul promovării proiectului. Potrivit notei informative, proiectul a fost elaborat în scopul înlăturării omisiunii admise la elaborarea Codului civil. Astfel, reglementând forma actelor juridice, Codul civil nu prevede expres forma actelor care au ca obiect înstrăinarea bunurilor imobile. La etapa elaborării Codului civil, autorii au avut la bază conceptul că orice construcție nu poate exista, fiind atârnată în aer, aceasta este amplasată, fiind legată de teren. În acest context, pornind de la Legea cu privire la prețul normativ și modul de vânzare – cumpărare a pământului, care prevede forma autentică pentru înstrăinarea terenurilor, problema abordată în proiectul de lege este reglementată, prin urmare nu era necesar de reglementat acest aspect și în cod.

Fundamentarea proiectului

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

5. Suficiența argumentării. Nota informativă la proiect conține doar o serie de argumente generale în sprijinul ideilor ce stau la baza proiectului.

Totuși, în conformitate cu prevederile art.22 din Legea privind actele legislative, era necesar de efectuat o expertiză juridică pentru asigurarea concordanței proiectului cu normele Constituției, cu practica jurisdicției constituționale, precum și coordonarea lui cu legislația în vigoare și cu legislația comunitară.

Reieșind din importanța și consecințele acestui proiect de lege, acesta urma să fie transmis spre avizare tuturor autorităților publice, instituțiilor publice de specialitate, societății civile.

Menționăm că proiectul în redacția prezentată va realiza scopul propus de către autor în nota informativă. Precizăm că scopul proiectului este stabilirea expresă în Codul civil a obligativității formei autentice a actului juridic, dacă are ca obiect înstrăinarea sau grevarea bunurilor imobile.

6. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

Proiectul Legii și nota informativă la acesta nu conțin referințe la compatibilitatea proiectului cu prevederile acquis-ului comunitar.

7. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Nota informativă nu conține o fundamentare economico-financiară, deși realizarea noilor reglementări ar putea să necesite cheltuieli financiare și de altă natură.

Evaluarea de fond a coruptibilității

8. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

9. Prejudiciile aduse prin aplicarea actului. În general, din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

10. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

11. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație.

12. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul nu stabilește atribuții ale autorităților publice, nici proceduri administrative noi sau alte chestiuni vizînd activitatea acestora.

13. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Articol unic	"Articolul 212. Forma autentică a actului juridic Forma autentică a actului juridic este obligatorie: a) dacă actul juridic are obiect înstrăinarea sau grevarea bunurilor imobile, b) prin acordul părților, chiar dacă legea nu cere forma autentică, c) în alte cazuri stabilite de lege."	Reieînd din prevederile propuse urmează a fi stabilit expres în Codul civil a obligativității formei autentice a actului juridic dacă are ca obiect înstrăinarea sau grevarea bunurilor imobile. Actul juridic autentic, purtînd sigiliul și semnătura persoanei care desfășoară activitate notarială, este de autoritate publică, se prezumă legal și veridic. Actele juridice autentificate dobîndesc o importanță forță juridică, în special în materia probelor și se prezumă legale, astfel încît părțile nu mai sînt obligate să demonstreze de fiecare dată legalitatea conținutului acestora. Ținînd cont de importanța actelor juridice care au ca obiect înstrăinarea bunurilor imobile, stabilirea expresă a obligativității formei autentice, este binevenită deoarece potrivit Legii cu privire la notariat, notariatul este o instituție publică de drept abilitată să	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Lacune de drept Norme irealizabile	Ținînd cont de obiecțiile formulate, propunem autorului ajustarea prevederilor din proiect cu prevederile legale în vigoare.

asigure, în condițiile legii, ocrotirea drepturilor și intereselor legale ale persoanelor și statului prin îndeplinirea de acte notariale în numele Republicii Moldova. Implicarea unui notar poate asigura o protecție efectivă a persoanelor în încheierea de acte juridice translativ de drepturi. Este de remarcat că proiectul propune instituirea formei autentice obligatorie actului juridic care are ca obiect grevarea bunurilor imobile. Prin noțiunea de „grevare”, potrivit Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543/25.02.98, se înțelege „drepturile patrimoniale asupra unui bun imobil ale unor persoane care nu sînt proprietarii lui (ipotecă, arendare, servitute și altele)”. Însă, Legea cu privire la arenda în agricultură nr.198/2003, la art.2, stipulează că, contractul de arendă este acordul încheiat între o parte, proprietar sau un alt posesor legal al terenurilor și altor bunuri agricole, denumită arendator, și altă parte, denumită arendaș, în vederea exploatării acestora pe o durată determinată și la un preț stabilit de părți. Iar art.6, al aceleiași legi statuează că încheierea contractului de arendă a bunurilor agricole se realizează în formă scrisă. Prin urmare, propunem excluderea din proiectul de lege a obligativității formei autentice a actului juridic care are ca obiect grevarea bunurilor imobile, în caz contrar vor apărea conflicte de norme între prevederile Legii cu privire la arenda în agricultură cu cele ale proiectului.

Concluzii

În concluzia prezentului raport de expertiză, menționăm următoarele:

- proiectul în redacția propusă va realiza scopul propus de către autor în nota informativă. Precizăm că scopul proiectului instituirea obligativității formei autentice a actului juridic care are ca obiect înstrăinarea bunurilor imobile. Totuși, este necesar excluderea obligativității formei autentice a actului juridic care are ca obiect grevarea bunurilor imobile;
- nota informativă nu include referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză;
- nota informativă nu conține informații privind fundamentarea economico-financiară, deși realizarea noilor reglementări ar putea să necesite cheltuieli financiare și de altă natură;
- lipsa avizelor, recomandărilor recepționate în cadrul consultărilor publice, care trebuiau să fie anexate la dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ.

În concluzie menționăm că adoptarea proiectului de lege expertizat este o opțiune a Parlamentului, care va decide dacă este sau nu oportun pentru Republica Moldova.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției